

BESZÁMOLÓ

Előkészítő szakasz

A Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Kollégium 7.c osztályának tanulói a Határtalanul! program támogatásával ötnapos tanulmányi kiránduláson vettek részt a Felvidéken. A projekt előkészítése többlépcsős, tudatos folyamat volt. Elsőként a szülői értekezlet alkalmával a szülők egyhangúlag a Felvidéket szavazták meg úticélnak, az osztályfőnök pedig ismertette és aláírta a kirándulás házirendjét.

A diákok felkészítése ezt követően interaktív módon folytatódott: öt csoportba szerveződve maguk tervezték meg az egyes napok programjait. Minden tanulóra jutott egy-egy konkrét határon túli helyszín, amelyből PPT-prezentációt készítettek, és az osztályfőnöki órákon bemutatták társaiknak.

A meglátogatni kívánt régió történelmi és kulturális sajátosságait az „Okosdoboz:

Határontúli Barangoló” digitális keretrendszer felvidéki tananyagegységével dolgoztuk fel. A játékosított online feladványok felelevenítették a kapcsolódó történelmi korszakokat, fenntartották a diákok érdeklődését, és mentálisan is felkészítették őket az utazás befogadására. A közös munka fókuszában a tanulói autonómia és a társas együttműködés fejlesztése állt. Ennek eredményeképpen a hetedikesek már komoly előtudással, a nemzeti összetartozás eszméjére és a

külhoni magyarsággal való találkozásra nyitott szívvel indulhattak útnak.

A tanulmányi kirándulás megvalósulása napról napra

1. nap: Ótátrafüred – Csorba-tó – Lőcse

Első utunk a Magas-Tátrába, Ótátrafüredre vezetett, ahol sétát tettünk a történelmi hangulatú utcákon, majd a Csorba-tó lenyűgöző, áprilisban is részben jéggel és hóval borított környezetében túráztunk. Ez a vidék nemcsak természeti csoda, hanem történelmi örökségünk része is: a diákok tudatosították, hogy a Tatra bércei évszázadokon át a történelmi Magyarország természetes északnyugati határát alkották, és számos magyar író, költőt meghihlettek.

Délután Lőcse központját látogattuk meg. Az UNESCO Világörökség részét képező gótikus Szent Jakab-templomban a tanulók megcsodálhatták Lőcsei Pál mester világhírű szárnyasoltárát. Ez a látogatás rávilágított arra, hogy a szász és magyar kultúra összefonódása

milyen páratlan építészeti és művészeti értékeket teremtett a Magyar Királyság területén. Az első napot a betléri szállásunkon zártuk, ahol a vacsora után a diákok egy vidám, az aznapi történelmi látnivalókra épülő vetélkedőn mérték össze a tudásukat.

2. nap: Szilicei-jégbarlang – Kassa – Eperjes

A második nap reggelén a Szlovák Karszt területén található Szilicei-jégbarlanghoz tettünk egy könnyű túrát, megtapasztalva a Kárpát-medence földrajzi különlegességeit. Innen Kassa belvárosába utaztunk, amely a kirándulás egyik legfontosabb nemzeti zarándokhelyszíne volt. A Szent Erzsébet-dóm altemplomában mély tisztelettel koszorúztuk meg II. Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona és Bercsényi Miklós síremlékét. Nemzeti imádságunk eléneklése a kriptában kézzelfoghatóvá és mélyen megélhetővé tette a diákok számára a kuruc szabadságharc szellemiségét, a hazaszeretetet és a szabadságvágyat.

A dómhoz tartozó, közel 60 méter magas Zsigmond-torony tetejéről megcsodáltuk a város panorámáját, majd felkerestük Európa legészakibb magyar színházát, a Kassai Thália Színházat. A teátrum kulisszái mögött tett séta során a tanulók megértették, mekkora hivatástudat és kulturális misszió kell ahhoz, hogy a kisebbségi létben is megőrizték a magyar anyanyelvű színjátszást. A délutánt Eperjes patinás főterének felfedezésével zártuk, felidézve a város egykori gazdag kereskedelmi múltját.

3. nap: Besztercebánya – Zólyom – Selmechánya – Alsócsitár – Imrikfalva

Búcsút véve a betléri szállástól a bányavárosok felé vettük az irányt. Besztercebányán a várnegyedben megtekintettük a város legősibb gótikus épületét, a Mátyás-házat, valamint a ferde Óratornyot és a Thurzó-házat. A gazdag műkincsek láttán a tanulók képet kaptak arról, hogyan biztosították a középkori magyar gazdaság alapjait az itteni ércbányák. Ezt követően a fenséges, gótikus-reneszánsz stílusú Zólyomi várat ejtettük útba, amely Nagy Lajos és Mátyás király korát, valamint Balassi Bálint emlékét idézte fel bennünk.

Utunkat Selmechányán, a mesebeli „ezüstvárosban” folytattuk, ahol bejártuk a meredek, macskaköves utcákat. A Szentháromság téren tartott pihenő után Alsócsitára utaztunk,

amely a nap legmeghatóbb identitásformáló állomásává vált. Koszorút helyeztünk el Kodály Zoltán emléktáblájánál, majd tiszteletére közösen elénekeltük az általa gyűjtött, „A csitári hegyek alatt” kezdetű felvidéki népdalt. A dalt előzetesen már énekzene órán megismerték a tanulók és a kirándulás alatt a buszon is gyakorolták. A közös éneklés a kárpát-medencei magyar kulturális gyökerek élő, közös kincsét jelképezte a gyerekek számára. Este megérkeztünk Imrikfalvára, egy hangulatos lovasfarm melletti szállásunkra, ahol focipálya és tágas közösségi terek várták a pihenni vágyó csoportot. A lovakon kívül más háziállatokkal is „barátkoztak” a gyerekek.

4. nap: Alsóbodok – Bajmóc – Trencsén

A negyedik nap reggelén Alsóbodokra látogattunk, amely a kirándulás csúcspontja volt a magyarságtudat közvetlen megélése szempontjából. Egy helyi magyar nyelvű alapiskolát kerestünk fel, ahol a pedagógusok és a diákok rendkívüli szeretettel fogadtak bennünket. Bemutatták a zsinóros és hímzett helyi népviseletet, beszélgettünk a mindennapjaikról, és közösen magyar népdalokat énekeltünk. Tanulóink saját szemükkel láthatták azt a példaértékű elhivatottságot, amellyel a szórványban élő magyar közösség őrzi anyanyelvünket és nemzeti identitásunkat a többségi nemzet környezetében – ez a találkozás valódi testvéri köteléket formált a gyerekek között. A tanárok egymás közti beszélgetéséből kiderült a szomorú valóság, hogy eléggé kevés remény mutatkozik arra, hogy az iskola még hosszú éveken keresztül fenn tudjon maradni.

Délelőtt a mesébe illő bajmóci várkastélyt jártuk be, megcsodálva az Aranyterem aranyfüsttel borított mennyezetét és a titokzatos várbarlangot, felidézve a Pálffy család örökségét. Ezután Trencsén várába látogattunk el, amely a történelmi Magyarország egyik legfontosabb határvédelmi erődítménye volt. Felmásztunk a legfelső várteraszra, ahonnan fenséges kilátás nyílt a Vág völgyére, miközben felelevenítettük Csák Máté korát. A napot a szállásunk melletti lovasfarm meglátogatásával és egy vidám, csapatépítő sportvetélkedővel zártuk.

5. nap: Nagyszombat – Pozsony – Dévény

Tanulmányi kirándulásunk utolsó napján először Nagyszombat történelmi belvárosát és monumentális templomait ismertük meg. Elcsendesedtünk a Keresztelő Szent János-székesegyházban a híres, könnyező Szűz Mária-kegykép előtt, emlékezve arra, hogy a török hódoltság idején Nagyszombat volt a magyar kulturális és hitélet, valamint az esztergomi érsekség menedéke. Innen Pozsonyba, történelmi koronázóvárosunkba utaztunk. Sétánkat a Szent Márton-dómnál kezdtük, melynek tornyán a mai napig ott ragyog a magyar Szent Korona aranyozott másolata, emlékeztetve a diákokat a dicső korra, amikor 11 magyar uralkodót koronáztak itt királlyá. Megcsodáltuk az Óvárosháza gótikus épületét a Fő téren, majd átsétáltunk a történelmi Mihály-kapu alatt.

Hazafelé tartva az utazás szimbolikus és felemelő záróakkordjaként megálltunk a

dévényi várrom alatt. A Duna és a Morva folyók összefolyásánál, a hatalmas sziklaszirten álló vár tövében készítettük el az utolsó csoportképünket. Itt, a történelmi Magyarország nyugati kapujánál – ahol Ady Endre szellemében mi is „Góg és Magóg fiaiként” tekinthettünk körbe – zártuk le a felvidéki körutazást.

Összegzés és a projekt eredményei

A Határtalanul! program keretében megvalósult utazás teljes mértékben elérte a célját. A diákok nemcsak földrajzi és történelmi ismereteiket bővítették a szilicei jégvilágtól Dévény kapujáig, hanem személyes tapasztalatokat szereztek a határon túli magyarság életéről. Az alsóbodoki találkozás, a kassai és alsócsitári megemlékezések mélyen megérintették a hetedikeseket. A kirándulás kézzelfoghatóvá tette számukra, hogy a trianoni határok ellenére a kultúra, a nyelv és a közös múlt összeköt bennünket. A diákok az összetartozás megrendítő és felemelő élményével, valamint megerősödött nemzeti identitással tértek haza Egerbe.